

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-NB / 15126503

Uw kenmerk

2015Z14625

Datum 25 september 2015
Betreft Beantwoording vragen over het bericht dat het slecht gaat met
weidevogels als grutto's, scholeksters en veldleeuweriken

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen van het lid Smaling (SP),
ingezonden 12 augustus 2015 met kenmerk 2015Z14625, over het bericht dat het
slecht gaat met weidevogels als grutto's, scholeksters en veldleeuweriken.

1

Wat is uw 'plan de campagne' om de weidevogelstand te herstellen? ¹

Antwoord

Tijdens het wetgevingsoverleg over de Natuurbeschermingswet heb ik in reactie
op de motie Grashoff-Leenders (TK 33 348, nr. 130) toegezegd met provincies in
gesprek te gaan en gezamenlijk te bekijken welke ideeën voor landschappen er
zijn. Daarbij zal het hele thema van agrarisch natuurbeheer, gemeenschappelijk
landbouwbeleid en de synergie tussen landschappen en weidevogels betrokken
worden. Ik zal uw Kamer over de uitkomsten daarvan informeren.

2

Waar heeft het huidige beleid in uw analyse gefaald om de weidevogels te
beschermen?

Antwoord

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) heeft in zijn rapport,
getiteld "Onbeperkt houdbaar, naar een robuust natuurbeleid" (mei 2013) kritiek
geleverd op de effectiviteit en invulling van het agrarisch natuurbeheer. Met de
invoering van het nieuwe, collectieve stelsel voor agrarisch natuur- en
landschapsbeheer komen de provincies en ik voor een groot deel tegemoet aan
die kritiek. Zie ook mijn reactie op het Rli-rapport van 6 juni 2013 (TK 33 576 nr.
3), en mijn brief van 30 juni 2014 over de stand van zaken van de voorbereiding
op het nieuwe stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer, dat vanaf
1 januari 2016 in werking moet treden (TK 33 576, nr. 17).

---

¹ <http://www.nrc.nl/nieuws/2015/08/05/het-gaat-slecht-met-de-gruttos-scholeksters-en-veldleeuweriken/#>

3

Heeft u een gestructureerd programma om de verschillende oorzaken van de achteruitgang van weidevogels (verlies aan habitat, intensivering van de agrarische sector en gebruik van gevaarlijk gif) tegen te gaan?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1 en 2.

4

Is het uw bedoeling dat uw beleid intensivering van de agrarische sector bewerkstelligt (zoals nu de melkveehouderij)? Zo ja, waarom? Is intensivering van de agrarische sector een *onbedoeld* bijeffect van uw beleid? Indien dit laatste het geval is, hoe wilt u dan omgaan met negatieve effecten van deze intensivering voor mens, dier en milieu? Denkt u dat intensivering mogelijk is zonder negatieve bijeffecten?

Antwoord

Mijn beleid is erop gericht de kaders, onder meer op het gebied van (dier)gezondheid, dierenwelzijn en milieu, vast te leggen waarbinnen de agrarische sector zich duurzaam kan ontwikkelen. Daarbij dragen de veehouderijketens mede verantwoordelijkheid voor een verantwoorde duurzame ontwikkeling. Binnen die kaders hebben ondernemers de vrijheid te kiezen voor een type bedrijfsvoering dat het beste bij hen past. In de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij (UDV) is een van de ambities om soortenrijkdom op eigen grond te herstellen. Daarmee is behoud van onder meer weidevogels onderdeel van de duurzaamheidsagenda van de veehouderij. Voorts kijk ik met de sector hoe verbetering van de situatie voor weidevogels gestimuleerd kan worden vanuit de nationale enveloppe die voortkomt uit het Europese pakket voor de melkveehouderij- en varkenssector.

5

Wat is uw reactie op het bericht dat de weidevogels ernstig bedreigd worden door de koeienexplosie? ²

Antwoord

Ik verwijs u hiervoor naar mijn antwoorden van 9 september 2015 op de vragen die het lid Grashoff naar aanleiding van het genoemde artikel heeft gesteld (2015D32807).

6

Kunt u een reactie geven op de door o.a. de Vogelbescherming geconstateerde toenemende vershraling van het landschap?

---

² <http://nos.nl/artikel/2047875-weidevogels-ernstig-bedreigd-door-koeienexplosie.html>

7

Wat gaat u doen om de verschraling van het landschap tegen te gaan, en welke kwantitatieve gegevens heeft u over deze landschapsverschraling?

Antwoord vragen 6 en 7

Ik verwijs u naar mijn brief van 10 september jl. over de vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Ik blijf met de vergroening en het stimuleren van agrarisch natuurbeheer, lokale initiatieven en landschapsontwikkeling en -behoud werken aan een gevarieerd en aantrekkelijk landschap met de bijbehorende biodiversiteit.

8

Hoe wilt u bewerkstelligen dat boeren in hun maaibeleid meer rekening houden met weidevogels, en hoe gaat u de effecten van dit beleid meten? Welke acties heeft u in het verleden ondernomen, en met welke resultaten?

9

Hoe wilt u meer bloemrijk grasland bewerkstelligen, en hoe gaat u de effecten van dit beleid meten? Welke acties heeft u in het verleden ondernomen, en met welke resultaten?

Antwoord vragen 8 en 9

Maaibeleid en graslandsamenstelling zijn belangrijke aspecten van een agrarische bedrijfsvoering waarin ruimte is voor weidevogels. Met name het maaibeleid is de laatste decennia een belangrijk onderdeel geweest van de overeenkomsten tussen overheid en agrariërs in het kader van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Juist het nieuwe stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer biedt de deelnemers de mogelijkheid om met flexibele maaidata te werken, aangepast aan de situatie in het veld.

Maaibeleid en graslandsamenstelling zitten als volgt in het nieuwe stelsel. Collectieven van agrariërs geven in een gebiedsaanvraag bij de provincie aan waar ze binnen kerngebieden leefgebieden willen realiseren. De collectieven maken op hun beurt afspraken met de deelnemende agrariërs over de wijze waarop die leefgebieden gerealiseerd gaan worden. Die afspraken kunnen ook bepalingen bevatten over maaibeleid en graslandsamenstelling.

Meting van de effecten van het nieuwe stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer gebeurt in het kader van de monitoring en evaluatie van de afspraken tussen Rijk en provincies in het natuurpact.

10

Kunt u aangeven hoe de meetbare effectiviteit van agrarisch natuurbeheer de laatste jaren is verbeterd?

Antwoord

De inspanningen van Rijk en provincies zijn er op gericht om per 1 januari 2016 een nieuw stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer te introduceren dat tot een meetbaar betere effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer leidt.

11

Kunt u zich vinden in het volgende citaat van Geert Mak: "Veel koeien zetten praktisch geen poot meer buiten, want die staan in hun megastallen bij de melkrobot. En er zijn meer beesten uit het buitengebied verdwenen. Doordat het waterpeil de laatste jaren extreem laag wordt gehouden zodat de boeren met hun maaimachines zo vroeg mogelijk het land in kunnen, blijven de weidevogels steeds vaker weg. Die hebben niets te zoeken op een grond die hard is als steen. Dáárom is het overal zo stil. En de laatste vogels worden onthoofd door maaiende boeren. 'Er zijn boeren genoeg die van vogels en de natuur houden maar moet je sommige eens door het land zien raggen. De jonge vogelkopjes vliegen je om de oren. Er is een wild plan om een gigantisch monument voor de grutto op te richten, ergens boven een snelweg.'" ³

Antwoord

De heer Mak beschrijft vanuit zijn eigen perceptie en gevoel de ontwikkelingen op het gebied van intensivering van de agrarische bedrijfsvoering en de teruggang van het aantal weidevogels. Ik onderschrijf de zorgen over die teruggang, die uit deze tekstpassage spreken. Ik kan me echter niet vinden in de toonzetting van de heer Mak waar het gaat om de werkhouding en werkwijze van boeren. Die doen geen recht aan de zorgvuldigheid die zoveel boeren betrachten bij het omgaan met weidevogels op hun land.

12

Wat heeft u gedaan om de bedreiging van insectenetende vogels door neonicotinoïden tegen te gaan, nadat in wetenschappelijke publicaties het verband is vastgesteld tussen hoge concentraties neonicotinoïden in oppervlaktewater, en de teruggang in het aantal insectenetende vogels? ⁴

13

Bent u bereid te bewerkstelligen dat in Nederland geen landbouwgif meer wordt gebruikt dat een bedreiging vormt voor bijen en insectenetende vogels?

---

³ <http://www.volkskrant.nl/boeken/hoe-geert-terugkwam-in-jorwert~a4109279/>

⁴ <http://www.nature.com/nature/journal/vaop/ncurrent/nature13531/metrics/news> Nature 9 juli 2014, Caspar Hallmann ea zie ook <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/hermesdorfprijs-voor-nature-publicatie-hans-de-kroon> en tevens 'Disaster in the making' Henk Tennekes, 2010

Antwoord vragen 12 en 13

Ik verwijs u naar mijn brief van 27 oktober 2014 (Kamerstuk 27858 nr. 276) over Imidacloprid en vogelpopulaties en naar mijn brief van 10 april 2015 (Kamerstuk 27858 nr. 304) over mijn inzet ten aanzien van neonicotinoïden. Ik zal uw Kamer op korte termijn informeren over de herbeoordeling van de neonicotinoïden door het Ctgb naar aanleiding van het rapport van de European Academies' Science Advisory Council (EASAC) en de recente meetgegevens over Imidacloprid in het oppervlaktewater.

(w.g.)

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken